

Kulutustarviketilanne tällä hetkellä.

Väärien huhujen torjumiseksi ja erheellisten olettamusten oikaisemiseksi tiedoittaa kansanhuoltoministeriö tästä lähtien aika ajoittain vähittäiskauppojen henkilöstöjen ja muiden suuren yleisön kanssa kosketuksiin joutuvien henkilöiden tiedoksi lyhyessä muodossa oikeita tietoja kulutustarviketilanteesta.

Vilja.

Kulutus.

Tehtyjen laskelmien mukaan tulee leipäviljan kulutus maassamme ensi vuoden elokuun loppuun mennessä olemaan — oma-varaistaloudet, teollisuus ja armeija mukaan luettuina — yhteensä 558 milj. kiloa.

Sato.

Kuluneen kesän sadosta saadaan laskelmien mukaan yleiseen kulutukseen leipäviljaa 367 milj. kiloa, jota paitsi edellisestä sadosta on vielä jäljellä 57 milj. kiloa. Käytettävissä siis on yhteensä 424 milj. kiloa, joten vaje on 134 milj. kiloa. Vaje ei ole poikkeuksellinen, sillä viimeisinä vuosina on maahamme tuotu ulkomailta viljaa n. 150 milj. kiloa vuotta kohden.

Tuonti.

Vaje on peitettävä tuonnilla. Tuonti on käynnissä. Maahan on juuri uimassa viljaa 25 milj. kiloa ja lisäksi on ostettu lähiaikojen laivaukseen 23 milj. kiloa. Jos olosuhteet eivät nykyisestäään pahene, voitaneen jäljellä oleva vaje peittää Venäjän ja Etelä-Amerikan vilja-aitoista.

Vehnäjauhot.

Valkeiden vehnäjauhojen kulutus on säännöstelty siten, että korteilla myytävien viljatuotteiden määrästä valkeita vehnäjauhoja tai niistä valmistettuja tuotteita on tasan kolmannes. Valkeiden vehnäjauhojen kulutusta on pyritty rajoittamaan, koska vehnässä oleva suojaravinto, vitamiinit ja kivennäisaineet ovat hyvän kuoriosissa ja tulevat ihmisravinnoksi siis vain kuorineen jauhetussa viljassa, ja koska valkeista vehnäjauhoista leivottu leipä on kalliimpaa kuin kuorineen jauhetusta jauhosta leivottu leipä.

Sokeri.

Sokeria on käytettävissä, siten kun oma juurikassato on val-

mistettu sokeriksi, n. 33 milj. kiloa eli lähes vuoden kulutusta vastaava määrä. Sokerin kulutus nykyisen jakelun mukaan on nimittäin n. 3 milj. kiloa kuukaudessa.

Kahvi.

Kahvin kulutus nousee nykyisen jakelun mukaan n. 1,500,000 kiloon 2 kuukauden aikana. Maassa on nyt kahvia n. 4 milj. kiloa, jota paitsi maahan odotetaan laivaa, joka tuo 3.6 milj. kiloa. Jos tämä laiva pääsee maahan, on täällä kahvia 7.6 milj. kiloa, joka vastaa 10 kuukauden jakelua. Kahvivarastot ovat siksi vähäiset, että verokahvin kauppaan laskemista ei voida ajatella. Se kuluttaisi nimittäin kahvia n. 500,000 kiloa kuukaudessa. Sellaista kulutuksen lisäystä ei nykyisillä varastoilla voida sallia, koska korttikahvin jakelu on lähinnä turvattava.

Rasva-aineet.

Voi ja margariini.

V. 1938 tuotettiin meillä voita 55—56 milj. kiloa, josta maattiaisvoita 22—23 milj. kiloa. Tämän lisäksi valmistettiin maassamme margariinia v. 1938 13—14 milj. kiloa. Kun samanaikaisesti maasta vietiin voita n. 17 milj. kiloa, kulutettiin sanottuna vuonna maassamme voita ja margariinia yhteensä 52 milj. kiloa eli tasan 1 milj. kiloa viikossa. Tällainen kulutus vastasi 14.1 kiloa henkeä kohti vuodessa, 271 gr. viikossa ja 39 gr. päivässä. Tämän lisäksi kulutettiin tekoihraa n. 2.5 milj. kiloa ja vähäinen määrä ulkomailta tuotettua laardia, jotka tekivät lisäksi henkeä kohti viikossa 15 gr. eli pari grammaa päivässä.

Kun alueluovutuksessa menetimme n. 13 % maidon tuotantomahdollisuuksistamme ja kun kuivan kesän takia rehusato oli arviolta vain n. 50 % normaalmäärästä ja kun maassamme ei käytännöllisesti katsoen ole ol-

lenkaan öljyväkirehuja ja muidenkin väkirehujen käyttö tulee olemaan vähäistä, arvioivat asiantuntijat, että maidon tuotanto tulevan sisäruokintakauden aikana vähenee ainakin 35 %. Tämän takia meillä on entisen 56 milj. voikilon asemasta käytettävissä vain n. 35 milj. kiloa itsetuotettua voita. Tämän lisäksi oli maassamme syyskuun 23 p:nä 3.5 milj. kiloa margariinirasvoja ja voita keskusliikkeiden varastoissa 875,000 kg. Jos maahan saadaan Tanskasta ostettu voi 1.25 milj. kiloa ja edes osa Amerikasta ostetuista margariinirasvoista ja laardista, on meillä silloin vuodeksi eteenpäin käytettävissä noin 43 milj. kiloa erilaisia ravintorasvoja, juustoa lukuunottamatta. Tämä tekee n. 11.6 kiloa henkeä kohti vuodessa, 223 gr. viikossa ja 31.8 gr. päivässä. Näin ollen ei jaettavia rasvannoksia voida suurentaa, pikemminkin päinvastoin.

Voin varastointi.

Kevätpuolella ryhdyttiin varastoimaan voita talven kulutusta varten. Tarkoituksena oli saada syyskuun puoliväliin mennessä varastoiduksi 50,000 astiaa. Heinäkuun loppuun mennessä saatiin varastoon 33,679 astiaa, johon määrään sisältyi myös Ruotsista tuotettua voita 5,600 astiaa. Tämän jälkeen ei varastointia voitu jatkaa, vaan varastoja täytyi ruveta kuluttamaan, koska heikkojen laitumien takia maidontuotanto aleni, koulujen aikainen alkaminen aiheutti lisääntyntä kulutusta väestökeskuksissa ja kotivarastointi saavutti suuret mitat. Varastot vähenivät niin, että syysk. 23 päivänä oli varastoissa enää vain 17,500 astiaa eli 875,000 kiloa voita, josta kotimaista oli ainoastaan 7,500 astiaa eli 375,000 kiloa. Täten ei voim hinnan korotus aiheuta kansanhuoltoministeriön hyväksymille keskusliikkeille ansiotonta voittoa, varsinkin kun keskus-

liikkeet ovat itse kustantaneet varastoinnista, mikä kustannus on varsin huomattava.

Voin vienti ulkomaille.

Viimeisten kymmenen kuukauden aikana on maastamme viety voita ulkomaille kaiken kaikkiaan 1,932 kiloa, josta määrästä 1,111 kiloa oli ns. raja-kauppaa Ruotsin—Suomen pohjoisrajalla, 102 kiloa on lähetetty Suomen Berlinin-lähetystön henkilökunnan käytettäväksi, 459 kiloa on viety Moskovaan suurimmaksi osaksi Yhdysvaltain lähetystölle ja loppuerä on lähetetty pieninä erinä. Tämä kymmenen viime kuukauden „voinvienti” tekee jokaista maamme asukasta kohti vain 0.01 gr. viikossa. — Sen sijaan meille on huomattavasti tuotettu voita Tanskasta ja Ruotsista. Asia on siis aivan päinvastoin kuin mitä huhut kertovat.

Rasva-annokset muissa maissa.

Ulkomaiden sanomalehtien tietojen mukaan on Saksassa normaalikuluttajan rasva-annos viikossa yhteensä 222 $\frac{1}{2}$ gr. voita ja margariinia. Tämän lisäksi siellä saadaan silavaa ja raakaa sianrasvaa 46.8 tai puhdasta sianihraa 37 $\frac{1}{2}$ gr. Täysmaitoa ei normaalikuluttaja saa ollenkaan, mutta lapset, tulevat äidit ja imettävät naiset saavat hyvin vaatimattoman maitoannoksen päivässä. — Englannissa jaetaan viikossa 120 gr. henkeä kohti sellaista rasvaa, joka on saatu sekoittamalla margariinia voihiin. — Hollannissa jaetaan voita 125 gr. viikossa. — Ruotsissa ja Tanskassa ei ravintorasvoja ole säännöstelty.

Kansalaiset voivat itse helpottaa rasvatilannetta. Tuottajat siten, että toimittavat kaiken yli oman tarpeen tuottamansa ravintorasvat julkiseen kauppaan ja sitä tietä säännölliseen kulutukseen; kuluttajat siten, etteivät salakaupassa hanki itselleen ylimääräisiä rasva-annoksia ja siten syö lähimmäistensä osuutta.

Kutomateollisuus.

Puuvilla.

Raakapuu villan kulutus teollisuudessa on n. 14,000,000 kiloa vuodessa. Maassamme olevat varastot, Pohjois-Amerikasta ostetut, osittain jo maassa olevat

sekä Neuvostoliitosta ostetut erät raakapuu villaa riittävät kevääseen saakka.

Villa.

Villateollisuuden vuotuinen raaka-ainekulutus on noin 4,400,000 kiloa. Kotimaasta on näitä raaka-aineita saatu noin 1,000,000 kiloa, loput on tuotettu ulkomailta. Tehdyt ostot, joista jo osa on kotimaassa, turvaavat raaka-ainekulutuksen ensi kevääseen asti. Ulkolaisten erikoistuotteiden saanti on valuuttasyistä vaikeutunut, niin on myös ohuempien kampalankojen laita. Kotimaisten valmistajien hinnoittelussa ei tapahtune nousua.

Trikoo.

Trikoteollisuus on aikaisemmin käyttänyt suuria määriä ulkolaisia lankoja, joiden saanti nykyään monista syistä on pysähdyksissä. Tämän teollisuuden on turvauduttava kotimaisiin lankoihin ja peitettävä puutteensa vistrilangoilla, joiden saanti kauppasopimuksien ja neuvottelujen tuloksena kehittynee suotuisaan suuntaan.

Tekosilkki.

Tämän teollisuuden lankatarve voitaneen suurin piirtein turvata.

Ompelulankaan nähden on pääasiallisesti turvauduttava kotimaiseen tuotantoon.

Ylläolevat kutomatuotteita koskevat riittävyystiedot pitävät paikkansa vain siinä tapauksessa, että niiden maahantuonti voi jatkua nykyisellä tavalla. — *Yleisöä on kehoitettava säästäväisyyteen pukimien pidossa.*

Öljyt.

Bensiini.

Bensiinintilanne on edelleen vaikea. Ne vähäiset varastot, jotka on sijoitettu hajalleen eri puolille maata, ovat armeijan tarpeita varten. Neuvostoliitosta on saatu pieniä määriä bensiiniä, mutta niin vähän, ettei jakelun lisäämistä voida ajatella. Myöskään ns. verobensiiniä, josta paljon on huhuillut, ei voida jakaa.

Valopetrooli.

Valopetroolia on tullut jonkun verran Neuvostoliitosta, mutta ei lähimainkaan riittä-

västi. Syyskuussa jaettiin sitä koko maassa 250 tonnia (300 gr. — 1 litra taloutta kohden). Lokakuussa voitaneen jakaa 500—600 tonnia. Marraskuun jake- lusta ei voida ilmoittaa mitään varmaa.

Voiteluöljy.

Polttomootoreissa käytettävien voiteluöljyjen kauppa ja jätteöljyjen käyttö on nyttemmin säännöstelty. Syysk. 26 p:stä lähtien ovat jätteöljyt takavarikossa ja jokainen, jolla on hallussaan enemmän kuin 50 litraa voitelu- tai jätteöljyä, on velvolinen ennen lokak. 15 p:ää ilmoittamaan varastonsa kansanhuoltolautakunnalle. Tästä lähtien saadaan uutta tai puhdistettua voiteluöljyä myydä vain kaksi ja puoli kertaa niin suuri määrä kuin minkä vastaanottaja luovuttaa takavarikosta vapaata jätteöljyä puhdistettavaksi. — *Jätteöljyn tarkka talteenotto* on nykyoloissa hyvin tarpeellinen toimenpide, sillä yksinomaan sen jätteöljyn avulla, mikä nykyisin on maassa, voimme pitää moottoriliikennettä käynnissä neljä kuukautta.

Polttoaineet.

Halot.

Kiinteiden polttoaineiden kokonaistarve on arvioitu noin 20.5 milj. m³:ksi, ottamatta huomioon maaseudun kotitarvepuuta. Normaalioloissa on tästä määrästä ollut n. 7 milj. m³ halloja, loput etupäässä kivihiiltä ja koksia. Nyt on tultava lähinnä haloilla toimeen. Halkojen vuositarve on arvioitu 17 milj. m³:ksi. Syyskuun alussa olivat maamme halkovarastot 15.4 milj. m³, jota paitsi oli ainakin 1 milj. m³ puita rasiini kadettuna myöhemmin haloiksi valmistettavaksi. Täten voidaan katsoa ensi talven halkomäärä hankituksi.

Muut polttoaineet.

Teollisuuden puujätettä, polt- toturvetta sekä kivihiiliä ja koksia saadaan vain sen verran että niiden avulla — *kun tuukkaa säästäväisyyttä noudatetaan* — polttoaineen tarve ensi talven aikana voidaan katsoa turvatuksi. — Polttoaineen kuljetusvaikeudet ovat suuret ja siksi on puu- ja puuhiilikaasuttimien käyttöä tästäkin syystä ripeästi laajennettava.

Kansalainen! Levitä yleisön keskuuteen oikeita tietoja kulutustarviketilanteesta.